

Nr 285

Av herr Grebäck m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till statens lånefond för den mindre skeppsfarten.

(Lika lydande med motion nr 183 i Första kammaren)

Av landets 404 fartyg i storleksgruppen 100—499 bruttoton, som utgör huvuddelen av det mindre tonnaget, var vid utgången av 1959 inte mindre än 334 fartyg 20 år gamla eller äldre. Genom de höga priserna på nya fartyg är redarna i stor utsträckning hänvisade till att för förnygring av fartygsbeståndet köpa *inte nya* utan *begagnade* fartyg, vilka i konkurrentländerna ofta kan antas ha blivit ersatta med nya.

Det är självklart, att detta inte är ägnat att stärka de svenska redarnas konkurrenskraft. Det har också visat sig, att den svenska andelen av det totala mindre tonnaget på utrikesfart minskat kraftigt under senare år.

Även för den inrikes sjöfarten måste befaras, att den långsamma förnyelsen av fartygsbeståndet på sikt kan komma att yppa sig i svårigheter att finna fraktmöjligheter för de varor som normalt transporteras med det mindre tonnaget. Inom vissa näringar har sådana svårigheter f. ö. redan börjat göra sig gällande. Dessutom råder allmän enighet om att man ur beredskapssynpunkt bör söka hålla även det mindre tonnaget vid en tidsenlig standard. Problemen på detta område är huvudsakligen att finna i svårigheterna att uppbringa kapital för de relativt stora investeringar det är fråga om vid anskaffandet av nya fartyg. Från statens lånefond för den mindre skeppsfarten utlånades under budgetåret 1959/60 9,9 milj. kr. För innevarande budgetår utgör den tillgängliga lånesumman endast ca 3,7 milj. kr., och för nästa budgetår föreslås i statsverkspropositionen att lånenämnden för den mindre skeppsfarten skall bemyndigas disponera 2 000 000 kr. av tidigare anvisade medel för arbetslöshetsbekämpande syften. Dessutom föreslås ett (formellt) investeringsanslag på 1 000 kr. Tillsammans med inflytande amorteringar beräknas därigenom ca 4 milj. kr. stå till förfogande för utlåning under nästa budgetår.

Enligt fondens anvisningar kan lån vid nybyggnad och köp av fartyg beviljas med upp till 80 % av det för fartyget avtalade priset. Vid modernisering av fartyg kan lån beviljas med upp till 80 % av fartygets värde efter moderniseringen. Amorteringstiden är högst 15 år. Genom den kraftiga reduktionen av fondens utlåningsbelopp från budgetåret 1959/60 har lån för inköp

av fartyg under innevarande budgetår i regel inte kunnat lämnas till mer än 40—50 % av inköpspriset. Ett nytt fartyg i denna storleksklass kostar i dag omkring 1 à 2 milj. kr. och äldre fartyg i regel mellan 500 000 och 1 000 000 kr., vilket gör att de enskilda redarna själva måste anskaffa rätt betydande belopp på annat sätt. I praktiken har minskningen av »låneprocenten» lett till att endast de större och delvis självfinansierande företagen, till vilka flertalet företag i denna bransch *inte* hör, har möjlighet att utnyttja fonden. Den låga »låneprocent» som i dag tillämpas kan således inte sägas stå i överensstämmelse med statsmakternas klart uttalade önskemål om att »genom denna lånefond främja en ur allmän synpunkt önskvärd förnyelse av rikets bestånd av fartyg i denna storleksklass». Särskilt med hänsyn till de för den mindre företagsamheten i allmänhet allt sämre möjligheterna att finna kapital till investeringar synes en förstärkning av lånefondens utlåningskapacitet vara i hög grad önskvärd. På sikt bör en sådan förstärkning syfta till att lån intill 80 % av inköpspriset möjliggöres samt att fonden utifrån dessa grunder får en sådan storlek, att en önskvärd förnyelse av fartygsbeståndet kan komma till stånd. Med tanke på den eftersläpning, som f. n. råder på detta område, bör under de närmaste åren relativt kraftiga avsättningar göras. Särskilt för lån till inköp av äldre fartyg, vilka måste återbetalas innan fartyget uppnått en ålder av 16 år, bör vidare prövas om inte amorteringstiden borde förlängas, åtminstone under en viss övergångstid eller intill dess att fartygsbeståndet hunnit föryngras.

I avvaktan på att en plan över en här antydd förstärkning av lånefondens för den mindre skeppsfarten kan framläggas föreslår vi i enlighet med lånenämndens petita, att ifrågavarande investeringsanslag för nästa budgetår uppräknas från 1 000 kr. till 2 000 000 kr. Tillsammans med de av Kungl. Maj:t föreslagna 2 000 000 kronorna, att tas i anspråk från tidigare beviljade arbetslöshetsmedel, skulle lånefondens därmed erhålla en förstärkning med sammanlagt 4 000 000 kr.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionen bil. 32 p. 3 måtte till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr. samt i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggande av en plan för förstärkning av Statens lånefond för den mindre skeppsfarten i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1961

Erik Grebäck

Einar Gustafsson
i Kårby

Harry Wahrendorff